

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

TOPICAL ISSUES OF INVESTMENT AND INNOVATION ACTIVITY IN THE SYSTEM OF MANAGEMENT OF FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY OF THE ENTERPRISE

У статті розглянуто питання провадження інвестиційно-інноваційної діяльності, проаналізовано механізми управління фінансово-економічною безпекою підприємства в умовах глобалізаційних трансформацій, проведено оцінку факторів впливу на результати інвестиційно-інноваційної діяльності, розкрито сутність базування інноваційних пріоритетів економічного розвитку підприємств країни, сформовано шляхи підвищення показників фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання. Проведено комплексний аналіз підходів науковців до трактування терміну «інвестиційно-інноваційна діяльність» крізь призму управління фінансово-економічною безпекою підприємства. Запропоновано використання комплексного механізму забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності в контексті управління фінансово-економічною безпекою підприємства з урахуванням сучасних механізмів прийняття управлінських рішень в цій сфері.

Ключові слова: управління, інвестиції, економічна безпека підприємства, механізм, система, модель, глобалізація.

The article examines the issue of investment and innovation activity, analyzes the mechanisms of managing the financial and economic security of the enterprise in the conditions of globalization transformations, evaluates the factors influencing the results of investment and innovation activity, reveals the essence of basing the innovative priorities of the economic development of the country's enterprises, and forms ways to increase the indicators of financial and economic security of economic entities. The purpose of consideration of the topic is to find ways to solve the issue of ensuring the functioning of investment and innovation activities in the management system of financial and economic security of the enterprise in modern conditions of transformational economic changes. The urgency of considering this issue is determined by the urgent need to find ways and priorities to ensure changes in the management of the financial and economic security of enterprises in the national economy. In the research materials, a comprehensive analysis of the approaches of scientists to the interpretation of the term «investment and innovation activity» through the prism of the management of the financial and economic security of the enterprise was carried out, the use of a complex mechanism for ensuring investment and innovation activity in the context of the management of the financial and economic security of the enterprise was proposed, taking into account modern mechanisms of management decision-making in this field. The formation of a comprehensive approach to solving the issue of ensuring high indicators of the investment and innovation activity of the enterprise through the prism of financial and economic security management determines priorities for ensuring sustainable potential strategic forecasting of the economic entity's activity indicators, taking into account the influence of external and internal environmental factors on its activity. Thus, solving these issues in the context of consideration of this topic creates opportunities for ensuring long-term strategic management of the financial and economic security of the enterprise, analyzing the latest mechanisms for regulating investment and innovation activities.

Key words: management, investment, economic security of the enterprise, mechanism, system, model, globalization.

УДК 336.67

DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.5-8>

Атамас О.П.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку,
оподаткування та управління
фінансово-економічною безпекою,
Дніпровський державний
аграрно-економічний університет

Єфремов В.О.

магістр,
Дніпровський державний
аграрно-економічний університет

Atamas Oleksandr

Dnipro State Agrarian
and Economic University
Efremov Vyacheslav
Dnipro State Agrarian
and Economic University

Постановка проблеми. Підприємство, як соціально-економічна система, відіграє надважливу роль у формуванні фінансово-економічної безпеки в контексті забезпечення сталого розвитку як інноваційної, так і фінансової діяльності. Сучасні глобалізаційні процеси на рівні економічних перетворень зумовили необхідність актуалізації даного питання, адже проблема залучення інвестиційних ресурсів та забезпечення інноваційних трансформацій є рушійними складовими довгострокового стратегічного прогнозування діяльності будь-яких суб'єктів ведення бізнесу. В сучасних умовах ринкової економіки забезпечення впровадження інноваційних технологій є запорукою переходу підприємства на якісно новий рівень розвитку, враховуючи фактори зовнішнього впливу та міжнародні ринкові перетворення. Крім того, основоположним елементом забезпечення стабільного

та довгострокового стратегічного розвитку підприємств є формування стратегічних орієнтирів, ключових показників діяльності за рахунок дії комплексного підходу в формуванні механізму управління фінансово-економічною безпекою підприємства.

Комплексний підхід у вирішенні питання провадження інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства крізь призму управління фінансово-економічною безпекою – це своєчасне та повне діагностування стану та змін у забезпеченні ресурсною базою, мобілізації наявних резервів на підвищення показників якості продукції підприємства, проведення масштабних технологічних змін та інновацій відповідно до сучасних вимог міжнародного ринку, залучення довгострокового інвестування з метою проведення технологічного оновлення виробництва, підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства та

забезпечення показників його високої фінансової стійкості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Спектру проблем управління фінансово-економічною безпекою підприємства присвячені роботи таких вітчизняних та закордонних науковців, як: Малицький Б. А., Близнюк Т. П., Гринчук І. П., Мойсеєнко І. П., Марченко О. М. [1–4] та інші. Проте, важливість вирішення питання управління фінансово-економічною безпекою підприємства саме крізь призму інвестиційно-інноваційної діяльності потребує детального аналізу.

Постановка завдання. Мета статті – формування комплексу дієвих механізмів управління фінансово-економічною безпекою підприємства крізь призму питання провадження його інвестиційно-інноваційної діяльності.

Для досягнення означеною мети необхідним є вирішення комплексу завдань, а саме:

1) проаналізувати фактори впливу на результативність інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства;

2) визначити потенційні джерела фінансування інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства, виявити можливі стратегічні пріоритети розвитку;

3) сформуванню комплексну модель управління фінансово-економічною безпекою підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Управління фінансово-економічною безпекою підприємства формує пріоритети для становлення та розвитку як його інвестиційного потенціалу, так і формування інноваційних зрушень та трансформаційних перетворень у всьому виробничому процесі. З початком здійснення в Україні ринкових реформ точка зору на значення терміну «інвестиції» поступово змінювалась.

Джерела інвестиційних ресурсів – це всі види коштів у матеріальній, фінансовій та інших формах, залучених з метою задоволення потреб у придбанні необхідних інвестиційних активів та оптимізації їх структури з позиції забезпечення ефективних результатів інвестиційної діяльності. Всі напрямки та форми інвестиційної діяльності підприємства здійснюються саме за рахунок інвестиційних ресурсів, ефективне використання яких підвищить результативність виробництва, рівень конкурентоспроможності продукції, сприятиме динамічному розвитку економічних процесів. Різні види інвестицій мають різне відносне значення для функціонування підприємства.

Таким чином, багатоспектрність даної досліджуваної категорії формує два пріоритетних завдання:

– підтримка надходження інвестиційних ресурсів з метою забезпечення постійного розвитку підприємства;

– проведення постійного пошуку альтернативних інноваційних способів залучення інвестиційних ресурсів та забезпечення інноваційної діяльності.

На сьогоднішній день такі цілі, як розвиток науково-технологічного потенціалу, вирішення соціальних питань, створення нових робочих місць не є пріоритетними для інвестора.

Тому, в умовах сучасних трансформаційних економічних перетворень пріоритетного значення набувають фактори впливу на результативність інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства (рис. 1).

Таким чином, високий рівень ефективності інвестиційних вкладень в інноваційну діяльність підприємства є запорукою його стабільного довгострокового розвитку, швидкого прийняття ефективних управлінських рішень, забезпечення становлення довгострокових пріоритетів.

Найефективнішими в такій ситуації є інвестиції у реальні активи, які можна класифікувати за наступними групами:

– інвестиції в підвищення ефективності – їхньою метою є насамперед створення умов для зниження витрат за рахунок заміни устаткування, навчання персоналу або переміщення виробничих потужностей у регіони з більше вигідними умовами виробництва;

– інвестиції в розширення виробництва;

– інвестиції в нові види виробництва;

– інвестиції, спрямовані на задоволення вимог державних органів управління.

Перевагами класифікації є те, що вкладення пропонується розглядати як процес, що відбувається в умовах нестабільного економічного середовища, яке спричиняє виникнення ризику. Така необхідність пояснюється тим, що при аналізі ефективності вкладення інвестицій через дію великої кількості випадкових факторів можна зробити тільки припущення про подальший розвиток об'єкту інвестування. При цьому рівень фінансово-економічного ризику багато в чому залежить від мети інвестування (рис. 2).

Для здійснення інвестиційної діяльності підприємства виробляють інвестиційну політику. Основним завданням інвестиційної політики є вибір та реалізація найбільш ефективних форм вкладення капіталу з метою розширення обсягу операційної діяльності й формування інвестиційного прибутку. Для здійснення інвестиційної діяльності підприємства виробляють інвестиційну політику.

Основним завданням інвестиційної політики є вибір та реалізація найбільш ефективних форм вкладення капіталу з метою розширення обсягу операційної діяльності й формування інвестиційного прибутку. Важливе значення для використання, впровадження механізму управління відіграє система забезпечення, а саме: інформаційне, правове, фінансове, програмне, кадрове, організаційне [5, с. 39–40].

Рівень розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства залежить від особливостей

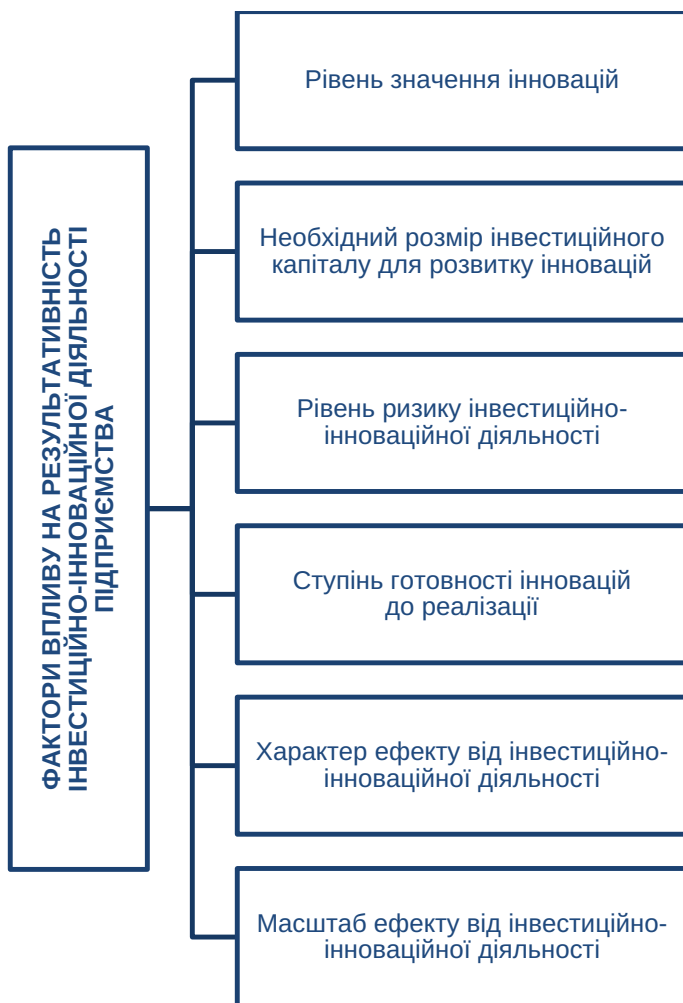

Рис. 1. Фактори впливу на результативність інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства

Джерело: складено автором

системи управління фінансово-економічною безпекою, тому на її формування впливають певні фактори (рис. 3).

Формування інвестиційної політики підприємства полягає у визначенні обсягу, структури й напрямків використання інвестицій для досягнення корисного ефекту. Інвестиційну політику підприємства розрізняють залежно від її спрямованості.

В умовах цифровізації економіки і наскрізного проникнення цифрових технологій в усі сфери людського життя, у тому числі в управлінську практику [7, с. 133], безсумнівно, зростає роль забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства. Підвищення ефективності використання інвестиційно-інноваційної політики досягається шляхом наскрізної побудови та поєднання інформаційних даних, що дає змогу позбутися дублювання та забезпечити багаторазове використання інформації, встановити певні інтеграційні зв'язки, обмежити кількість показників, зменшити обсяг інформаційних потоків, підвищити ступінь використання інформації щодо управління системою фінансово-економічної безпеки підприємства.

Висновки з проведеного дослідження.

Одним із першочергових завдань активізації розвитку системи менеджменту підприємства є формування його інвестиційних стратегічних пріоритетів та інноваційних зрушень, що сприятиме розширенню можливостей формування та використання потенціалу підприємств, забезпечуючи взаємодію різних структурних підрозділів,

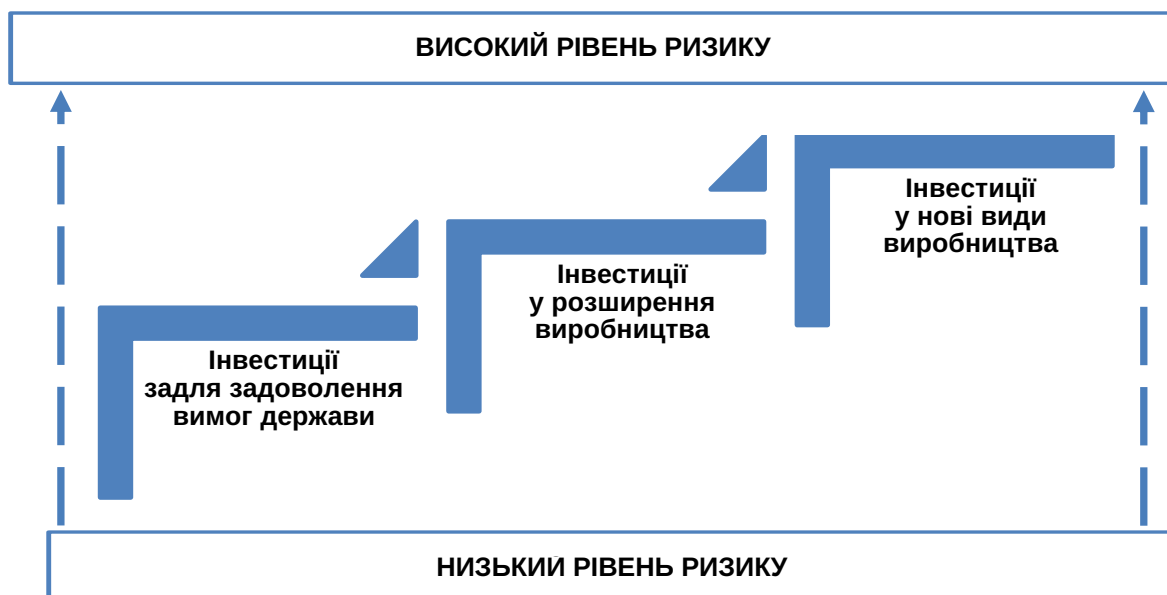

Рис. 2. Схема залежності рівня ризику фінансово-економічної безпеки підприємства від виду інвестицій

Джерело: складено автором

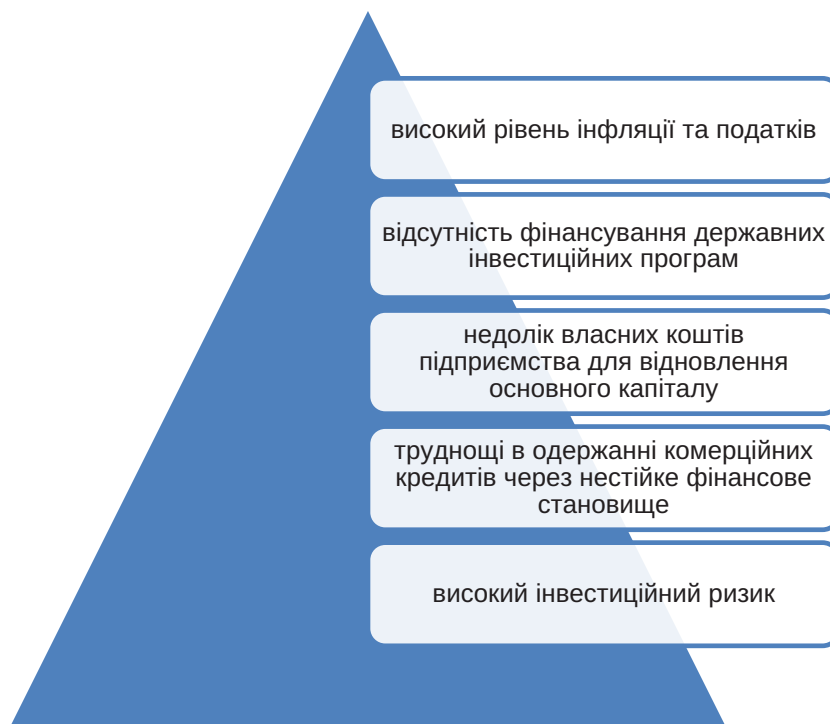

Рис. 3. Фактори впливу на рівень розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності в системі управління фінансово-економічною безпекою підприємства

Джерело: складено автором

реагуючи на зміни внутрішнього та зовнішнього середовищ. З метою піднесення оперативності та поліпшення якості управління, а також постійного вдосконалення методів управління, – потрібно своєчасно забезпечувати менеджерів різних рівнів об’єктивно необхідною інформацією щодо аналізу інвестиційно-інноваційної діяльності суб’єкту бізнесу.

Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є вивчення впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовищ на формування фінансово-економічної безпеки підприємства у частині трансформації сучасного ринку інвестиційно-інноваційної діяльності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Актуальні питання методології та практики науково-технологічної політики / [Малицький Б. А., Булкін І. О., Єгоров І. Ю. та ін.]; за ред. Б. В. Малицького. Київ: Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Діброва НАН України, 2010. С. 201–316.
2. Близняк Т. П. Вплив циклічності розвитку економіки на інноваційну діяльність підприємства. Харків : ФОП Александрова К. М., 2018. С. 352.
3. Гринчук І. П., Ніколайчук М. В. Сучасні економічні проблеми фінансування машинобудівних підприємств України. *Вісник Хмельницького національного*

ного університету. Економічні науки. 2020. № 6. Т. 3. С. 75–79.

4. Мойсеєнко І. П. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства : навч. посібник / Мойсеєнко І. П., Марченко О. М. Львів, 2021. С. 380.

5. Гарькава В. Ф. Економічна безпека регіонів України. *Економіка України.* 2022. № 2. С. 37-49.

6. Козін О. Є. Економічна безпека автотранспортного комплексу в регіональному розрізі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство.* 2021. Вип. 5. С. 44–48. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2015_5_11 (дата звернення: 12.03.2023).

7. Сотниченко В. М. Економічна безпека телекомунікаційного підприємства з позицій системного підходу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство,* 2020. Вип. 15(2). С. 133–136. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_15\(2\)_31](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_15(2)_31) (дата звернення: 22.04.2023).

8. Shatilova O., Sobolieva T. Digital Technologies Influence on Business Organization Management. Management: strategic imperatives and trends of transformation: Monograph. Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, 2020. P. 34–49. URL: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/36335/Msi_m_2.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 14.04.2023).

REFERENCES:

1. Malyskyi, B.A., Bulkin, I.O. and Yehorov, I.Yu. (2010), Aktualni pytannia metodolohii ta praktyky naukovo-tekhnologichnoi polityky [Actual problems of methodology and practical activity of scientific and technological policy]. Tsentr doslidzhen naukovo-tekhnichnoho potentsialu ta istorii nauky im. H. M. Dibrova, Kyiv, 201 p.
2. Blyzniuk, T. P. (2018), Vplyv tsyklichnosti rozvytku ekonomiky na innovatsiinu diialnist pidpriemstva [The impact of cyclical economic development on innovation activity of enterprise], FOP Aleksandrova K. M., Kharkiv, 352 p.
3. Hrynychuk, I. P. and Nikolaichuk, M. V. (2020), Suchasni ekonomichni problemy finansuvannia mashynobudivnykh pidpriemstv Ukrainy [Current economic problems of financing of industrial enterprises in Ukraine]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, no. 6, vol. 3, pp. 75–79.
4. Moiseenko, I. P. and Marchenko, A. M. (2021) Upravlinnya finansovo-ekonomichnoyu bezpekoyu pidpriemstva [Financial and economic security company], Lviv, Ukraine, p. 308.
5. Harkava V. F. (2022). Ekonomichna bezpeka rehioniv Ukrainy [Economic security of the regions of Ukraine]. *Economy of Ukraine*, no. 2, pp. 37–49. [in Ukrainian].
6. Kozin O. E. (2021). Ekonomichna bezpeka avto-transportnoho kompleksu v rehionalnomu rozrizi [Economic security of the motor vehicle complex in the regional section]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriiia : Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove gospodarstvo*, vol. 5, pp. 44–48. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2015_5_11 [in Ukrainian].
7. Sotnychenko V. M. (2020). Ekonomichna bezpeka telekomunikatsiinoho pidpriemstva z pozytsii systemnoho pidkhodu [Economic security of a telecommunications enterprise from the standpoint of a systemic approach]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriiia : Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove gospodarstvo*, vol. 15(2), pp. 133–136. Available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_15\(2\)_31](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_15(2)_31) [in Ukrainian].
8. Shatilova O., Sobolieva T. (2020) Digital Technologies Influence on Business Organization Management. Management: strategic imperatives and trends of transformation: Monograph. Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, pp. 34–49. Available at: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/36335/Msi_m_2.pdf?sequence=1&isAllowed=y (accessed 14 April 2023).